

# تفکر نظم فراگیرندگی

بحثی پیرامون چرایی نیاز به

آموزش تفکر محور  
بخش سوم

ترجمه‌ی؛ مهتاب خسروشاهی

## اشاره

تا کنون دو بخش از سلسله مباحث «آموزش تفکر محور» را در شماره‌های ۲ و ۴ خوانده‌اید. در این شماره، در ادامه‌ی این مجموعه مطالب، نگاهی داریم به ضرورت آموزش تفکر محور در نظام‌های آموزشی به‌طور اعم و فرایند یاددهی-یادگیری به‌طور اخص. بخش پایانی این مطلب را در شماره‌ی ۸ خواهید خواند.

شاید یکی از دلایل اصلی نیاز به آموزش و پرورش تفکر محور، رسیدن به استانداردهای جدید آموزشی باشد؛ شاخص‌ها یا استانداردهایی که دانش‌آموزان و مهم‌تر از آن‌ها آموزگاران و مربیان آن‌ها را به سمت تفکر خلاقانه سوق می‌دهند. از میان سایر دلایل یا ضرورت‌های این موضوع می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

- بسیاری از مباحث درسی، آزمون‌های سنجش مهارت‌های تخصصی، آزمون‌های ورودی مراکز آموزشی و... بر مبنای سنجش ظرفیت فکری دانش‌آموزان طراحی شده‌اند. از طرف دیگر، برای فراگیری بسیاری از مباحث درسی، دانش‌آموزان نیازمند تفکر دقیق و سپس به خاطر سپردن مطالب هستند.



بزرگ اشتراک مجله‌های رشد

شماره ۴:

- ۱- واریز مبلغ ۲۰۰/۰۰۰ ریال به ازای هر عنوان مجله درج‌شده، به صورت علی‌الحساب به حساب شماره‌ی ۳۹۶۶۲۰۰۰ بانک تجارت شعبه سه راه زمینی (سرحد حصار) کد ۳۹۵ در وجه شرکت انتشارات.
- ۲- ارسال اصل رسوب بانکی به همراه برگه تکمیل شده اشتراک؛

+ نام مجله: .....

+ نام و نام خانوادگی: .....

+ تاریخ تولد: .....

+ میزان تحصیلات: .....

+ تلفن: .....

+ نشانی کامل پستی: .....

استان: .....

شهرستان: .....

خیابان: .....

پلاک: .....

کد پستی: .....

+ مبلغ واریز شده: .....

+ شماره و تاریخ رسید بانکی: .....

+ آیا مایل به دریافت مجله درخواستی به صورت پست پیش‌ساز هستید؟  آری  خیر

امضاء: .....

نشانی: تهران - صندوق پستی ۱۶۵۹۵۱۱۱  
 نشانی اینترنتی: www.roshdmag.ir  
 پست الکترونیک: Email: info@roshdmag.ir  
 شماره امور مشترکین: ۷۷۳۳۵۱۱۰ - ۷۷۳۳۶۶۵۶  
 شماره پیام‌گیر مجلات رشد: ۸۸۲۰۱۴۸۲ - ۸۸۸۳۹۳۳۳

یادآوری:  
 + هزینه برزشت مجله در صورت خوانا و کامل نبودن نشانی، بر عهده مشترک است.  
 + عیدی شرم اشتراک مجله از زیر عنوان بزرگ اشتراک می‌باشد.  
 + برای هر عنوان مجله بزرگ اشتراک جداگانه تکمیل و ارسال کسب‌نویس به بزرگ اشتراک نیز سوره قبول است.

مرحله‌ی تفکر، تصمیم‌گیری و حرکت است. به این ترتیب، هر فعالیتی در زمان خود و با نظم انجام خواهد شد. بنابراین می‌توان تفکر را زیربنای نظم دانست. جالب‌تر این که به عقیده‌ی **بالتروینه** نظم و تعقل تأثیر متقابل بر یکدیگر دارند، به این معنی که:

● نظم دانش‌آموز را از نظر آموزش مهارت‌های درسی و غیردرسی به فردی فرهیخته تبدیل می‌کند.

● منظم بودن، محرکی برای فراگیری بیشتر و بهتر است.

● نظم و آرامش فکری و روحی - روانی، ظرفیت فراگیری دانش‌آموزان را افزایش دهد.

● فعالیت‌های دانش‌آموزان منظم، هدفمند و بدون اتلاف وقت است.

● دانش‌آموز منظم، پی‌گیر فراگیری مطالب درسی و فوق‌برنامه است و تا رسیدن به نتیجه‌ی مطلوبی که او را راضی کند، دست از تلاش برنمی‌دارد.

### مافوق فراگیری

**برونر**<sup>۱</sup> (۱۹۳۷)، یکی از پژوهشگران ایده‌ی آموزش و پرورش تفکرمحور، معتقد است: دانش‌آموز باید برای فراگیری مهارت‌ها، اعم از مهارت‌های درسی، اجتماعی و فردی، از تفکر خود به نحو احسن استفاده کند. به این ترتیب می‌توان امیدوار بود، او آن‌چه را باید، به خوبی فرا می‌گیرد.

به عقیده‌ی او، فراگیری مؤثر، زمانی به مهارت مافوق فراگیری یا فراتر از یک فراگیری معمولی تبدیل می‌شود که دانش‌آموز از تفکر و خلاقیت خود برای فراگیری مهارت‌های درسی و غیردرسی استفاده کند. برونر معتقد است:

● رفتارهای فردی، اجتماعی و آموزشی دانش‌آموز منظم، ویژگی‌های منحصر به فردی دارد، نظم در رفتار، پی‌گیری، برنامه‌ریزی و فراگیری برتر، از بارزترین ویژگی‌های دانش‌آموزی است که با ایده‌ی تفکرمحور پرورش یافته است.

● نظم و تفکر، به دانش‌آموز انگیزه، دیدگاه و ایده‌ی برتر می‌دهد. بنابراین، در یک جمع‌بندی کلی، تفکر یکی از اساسی‌ترین نیازهای آموزشی - پرورشی است، چرا که فراگیری بسیاری از مهارت‌های درسی و غیردرسی و حتی مهارت‌های برقراری ارتباط با اجتماع، بر مبنای آموزش و پرورش تفکر محور پی‌ریزی شده‌اند.

زیرنویس

1. Bulter&winne
2. Bruner

منبع

<http://learnweb.harvard.edu/alps/thinking/intro.cfm>

● خلاقیت یکی دیگر از ویژگی‌هایی است که با تفکر صحیح، در مسیر درست خود قرار می‌گیرد. با تقویت قوه‌ی تفکر دانش‌آموزان، نیروی خلاقیت آن‌ها را هم در مسیر صحیح قرار می‌دهیم.

● شیوه‌های سنتی آموزشی مفاهیم درسی، اگر هم مورد استفاده قرار بگیرند، کارساز نخواهد بود. چون اغلب مباحث درسی، از حالت آموزش حافظه‌محور به آموزش تفکرمحور سوق یافته‌اند.

● به هر میزان قوه‌ی تفکر و خلاقیت دانش‌آموزان فعال‌تر باشد، فراگیری آن‌ها در هر زمینه‌ای، اعم از درسی و غیردرسی، عمیق‌تر خواهد بود.

● اکنون پژوهشگران معتقدند، بخشی از هوش و استعداد، مهارتی آموختنی است که به‌طور خاص با تقویت قوای خلاقیت و تفکر کودکان پرورش داده می‌شود. بنابراین، کودکی که بتواند خوب فکر کند، می‌تواند به خوبی از هوش و استعدادش استفاده کند.

### نظم و تعقل

یکی دیگر از ویژگی‌های افرادی که با تعقل و تفکر رفتار و برنامه‌ریزی می‌کنند، نظم در کارهاست. در واقع انجام درست هر کاری نیازمند سه